

*Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет*

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

«ВИРОБНИЧА НАУКОВО -ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА»

2-й семестр, 2027 рік

*Галузь знань
А Освіта
Спеціальність
А 4 Середня освіта
Предметна
спеціальність
А 4.16 Захист України
Освітній рівень
магістр*

**Назва кафедри
та викладач**

Кафедра *педагогіки*

Викладач: **Шевченко Андрій Федорович**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки

Інформація про викладача на сайті факультету: <https://pf.udu.edu.ua/pro-fakultet/kolektyv-pf/spivrobitnyky/shevchenko-andrii-fedorovych>

Е-mail: a.f.shevchenko@udu.edu.ua

**І. Основна
мета/цілі навчання**

Полягає у набутті досвіду самостійної науково-дослідної роботи в галузі національно-патріотичного виховання та цивільного захисту; підборі фактичного матеріалу для написання магістерської роботи, виходячи із суті педагогічних, соціальних та військово-прикладних проблем, що вирішуються у дослідженні. Завдання науково-дослідницької практики: ознайомлення з науковою проблематикою та результатами роботи профільних наукових, освітніх та громадських установ, що займаються питаннями оборони, національного спротиву та підтримки ветеранів; вивчення теоретичних та нормативно-правових джерел за обраною науковою проблемою; визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі; визначення структури, методологічного апарату та основних завдань магістерського дослідження; оволодіння методикою обробки та аналізу емпіричних та статистичних даних з питань цивільного захисту, допризовної підготовки та інформаційної безпеки; апробація основних теоретичних та практичних положень магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, розробці методичних рекомендацій).

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі *Навчальна дисципліна обов'язкова*
Цикл практична підготовка

III. Вид та терміни проходження практики	Назва практики	Кількість тижнів	Кількість кредитів ЄКТС	Загальна кількість годин	Семестр	Орієнтовні терміни проведення	Форма підсумкового контролю
	Виробнича науково-дослідницька	3	4,5	135	2	лютий – березень	Залік

IV. Короткий зміст На *першому (архівно-дослідному) етапі* здобувачі оволодівають методикою архівного пошуку, військово-історичної та джерелознавчої герменевтики, формують уміння роботи з архівними джерелами, що стосуються історії українського війська, національно-визвольних рухів та цивільної оборони, для їх використання у своєму науковому дослідженні. Архівна практика сприяє становленню магістра як педагога-дослідника. Зібрані документальні матеріали можуть бути використані в організації навчальної та позааудиторної роботи з учнями та молоддю.

Завдання практики:

- забезпечення включення здобувачів освіти у процес наукового дослідження шляхом пошукової роботи в архівних установах;
- формування умінь роботи з архівним документально-фактологічним матеріалом з військової історії та цивільного захисту;
- набуття вмінь систематизації документального матеріалу, відбору й аналізу необхідної інформації для використання в освітньому процесі;
- формування вміння критичного осмислення історичного минулого України в контексті боротьби за незалежність.

Зміст діяльності студентів-практикантів: Відвідування центральних та місцевих архівів, ознайомлення з їх структурою та фондами, що містять матеріали з історії Збройних Сил України, руху опору, діяльності структур цивільної оборони. Робота з ретро-джерелами, збирання та опрацювання архівного матеріалу згідно з темою наукового дослідження.

На *другому етапі (музейному науково-дослідницькому)* здобувачі оволодівають методикою роботи з фондами військово-історичних та краєзнавчих музеїв, обґрунтовують педагогічний потенціал музейних експозицій для національно-патріотичного виховання, формування вмінь їх застосування в освітній діяльності.

Завдання практики:

- ознайомлення із системою організації військово-історичних та меморіальних музеїв, змістом та формами їх роботи;
- вивчення особливостей структурування музейних фондів, пов'язаних із військовою тематикою та сучасними бойовими діями;
- з'ясування специфіки експозиційної та культурно-освітньої роботи музеїв, їхнього потенціалу для викладання предмета «Захист України»;
- набуття умінь самостійного аналізу експозицій для розробки тематичних екскурсій, квестів та освітніх заходів для

учнівської молоді.

Зміст діяльності здобувачів-практикантів: Ознайомлення зі специфікою профільних музеїв (Національний військово-історичний музей України, Музей спротиву Голодомору, локальні музеї АТО/ООС тощо). Лекції та співбесіди з провідними фахівцями, ознайомлення з фондами, аналіз експозицій. Виконання індивідуальних завдань з розробки методичних матеріалів для проведення уроків та виховних заходів на базі музейних експозицій.

На *третьому етапі (у профільних установах)* здобувачі освіти оволодівають методикою проведення науково-педагогічних досліджень на основі вивчення специфіки організації та діяльності установ, що працюють у сфері оборони, національного спротиву та соціальної підтримки військовослужбовців.

Завдання практики:

- з'ясування організаційної структури, завдань та змісту діяльності баз практики (наприклад, Центр національного спротиву, «Київ МІЛІТАРІ ХАБ»);
- обґрунтування актуальної науково-педагогічної проблеми в контексті діяльності установи;
- розвиток творчого підходу до організації науково-дослідницької діяльності;
- формування умінь аналізу нормативно-правової бази та практичної діяльності установ;
- формування професійно важливих компетентностей майбутнього фахівця з національно-патріотичного виховання та цивільного захисту.

Зміст діяльності здобувачів-практикантів: ознайомлення з нормативною документацією та практичною діяльністю установи. Аналіз проєктів, програм та заходів, що реалізуються на базі практики. Проведення мікродослідження (анкетування, інтерв'ю, аналіз документів) по темі магістерської роботи. Написання аналітичної довідки або розділу наукової статті за результатами дослідження.

V. Результати навчання

Компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність вести ділову документацію.

ЗК 10. Здатність у структурований спосіб збирати й обробляти необхідну інформацію з різних джерел.

ФК 10.Здатність до проведення оцінювання потреб ветеранів війни, демобілізованих осіб, членів їх сімей, членів сімей загиблих (померлих).

ФК 11. Здатність до консультування, інформування з питань: правової, психологічної допомоги; медичної реабілітації; соціальної, правової, професійної адаптації; сприяння зайнятості; отримання житла; забезпечення розвитку спорту ветеранів війни та демобілізованих осіб; вшанування пам'яті ветеранів.

ФК 12. Здатність до формування пропозиції щодо удосконалення можливостей територіальної громади в задоволенні потреб ветеранів, активного долучення ветеранів до життя територіальної громади, використання їх потенціалу для розвитку територіальної громади, регіону та суспільства в цілому.

ПРН 1. Вільно володіти державною мовою (комунікувати усно й письмово).
 ПРН 2. Застосувати інноваційні технології навчання, у тому числі захисту України; застосовувати міжпредметні зв'язки й інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів
 ПРН 3. Використовувати безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних
 ПРН 5. Застосовувати механізми реалізації суб'єкт-суб'єктних відносин між вчителем і здобувачем освіти
 ПРН 6. Використовувати у практиці роботи сучасні технології навчання, вміло застосовувати інноваційні методи і техніки навчання.

VI. Порядок та критерії оцінювання

Підсумковий контроль - залік

При оцінюванні результатів виробничої науково-дослідницької практики враховуються такі показники: виконання індивідуального плану практики, науковий апарат дослідження та бібліографію по темі магістерської роботи, аналіз результатів індивідуальної дослідницької роботи, стаття, організованість, дисциплінованість, його ініціативність і творчість; вчасно оформлені щоденник і звіт практики та виступ на підсумковій конференції із практики.

Вид діяльності практиканта	Максимальна кількість балів
Участь у настановній конференції	5
Участь в ознайомчій екскурсії по архіву та її аналіз	5
Ознайомлення з нормативною документацією та практичною діяльністю установи та їх аналіз.	10
Аналіз проєктів, програм та заходів, що реалізуються на базі практики.	10
Аналіз результатів проведеного мікродослідження (анкетування, інтерв'ю, аналіз документів) по темі магістерської роботи.	10
Написання аналітичної довідки або розділу наукової статті за результатами дослідження.	10
Розроблення наукового апарату магістерського дослідження	20
Складання бібліографії магістерського дослідження	15
Оформлення письмового звіту	10
Участь у підсумковій конференції	5
Усього	100

Поточний контроль здійснюється викладачами-методистами протягом проходження студентами практики шляхом аналізу та оцінювання їх систематичної роботи, залікових навчальних занять. Проведення самооцінювання практикантами власної діяльності поряд з оцінюванням їх професійних досягнень викладачем-методистом.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної науково-

дослідної діяльності здобувачів протягом конкретного періоду. На основі проведеної роботи та оцінювання звітної документації виставляється залікова оцінка (у межах 100 балів).

Рівень відповідності критеріям:

«Творчий рівень» (90-100 балів). Знання здобувача є ґрунтовними і системними; він володіє вміннями їх практичного творчого застосування, його практична діяльність має дослідницький характер, характеризується здатністю самостійно оцінювати професійно орієнтовані ситуації, виявляти і відстоювати особисту позицію.

«Високий рівень» (80-89 балів). Здобувач виконав програму практики у повному обсязі, розробив завдання з кожного виду діяльності, проте рівень виконання завдань потребує вдосконалення.

«Достатній рівень» (70-79 балів). Здобувач виконав програму практики в повному обсязі, але не досить упевнений у реалізації напрямів її проведення, здатний до самоаналізу, може намітити шляхи самовдосконалення.

«Задовільний рівень» (65 – 69 балів). Здобувач загалом виконав програму практики, але реалізація завдань є дещо поверховою, допускаються неточності у їхньому виконанні, водночас має потенційні можливості для їх корегування під керівництвом викладача-методиста.

«Низький рівень» (60-64 балів). Здобувач виконав завдання практики поверхово, фрагментарно, не реалізував себе на достатньому рівні у науково-дослідній діяльності, однак має потенційні можливості (резерви) для їх подолання під керівництвом викладача-методиста.

«Незадовільний рівень»: «Незадовільно»: (0-59 балів) - виставляється здобувачу, який не продемонстрував знань з навчально-програмного матеріалу та не виконав завдання практики.

Оцінювання у 35-59 балів передбачає можливість повторного проходження практики, коли здобувач частково виконав програму, але не розкрив більшості завдань.

Виставлення 0-34 балів означає обов'язковість повторного проходження практики за невиконання більшості її завдань.

VII. Політика курсу

Виробнича науково-дослідницька практика є складовою освітнього процесу та передбачає практичне застосування здобувачами вищої освіти знань, умінь і навичок, набутих під час навчання. Проходження практики здійснюється відповідно до робочої програми практики, завдань практики, вимог Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, вимог охорони праці та техніки безпеки.

Керівник практики від бази практики організовує проходження практики у взаємодії з керівником від фахової кафедри, ознайомлює здобувачів з організацією роботи, методологічними та організаційно-правовими аспектами діяльності, правилами охорони праці та техніки безпеки, здійснює контроль за виконанням завдань, надає консультації та складає характеристику практиканта з рекомендаціями щодо оцінювання результатів практики.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний своєчасно прибути на базу практики, виконувати програму та індивідуальні завдання практики в повному обсязі, дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку, вимог охорони праці, техніки безпеки та професійної етики, систематично вести щоденник практики, відповідально ставитися до дорученої роботи та своєчасно подавати звітну документацію. Тижневе навантаження здобувача під час практики визначається робочою програмою практики.

Політика щодо академічної доброчесності. Під час виконання завдань практики, ведення щоденника та підготовки звітної

документації здобувачі зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності відповідно до Положення «Про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова». Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, подання недостовірних відомостей про результати практики та привласнення результатів роботи інших осіб. У разі використання ідей, відомостей, матеріалів чи Інтернет-ресурсів обов'язковим є посилання на відповідні джерела. Здобувач несе відповідальність за достовірність поданої у звітній документації інформації та самостійність виконання індивідуальних завдань.

Політика щодо професійної етики та взаємодії. Під час проходження практики здобувачі дотримуються принципів професійної етики, партнерської взаємодії, толерантності та поваги до учасників освітнього, професійного й виробничого процесу. Не допускаються прояви дискримінації, упередженого ставлення, некоректної поведінки, порушення професійних норм, а також розголошення інформації з обмеженим доступом, отриманої під час проходження практики.

Політика щодо конфліктних ситуацій. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів у УДУ імені Михайла Драгоманова». У разі виникнення спірних питань під час проходження практики здобувач має право звернутися до керівника практики від бази практики, керівника практики від фахової кафедри або інших уповноважених осіб університету. Учасники практики зобов'язані вирішувати конфліктні ситуації на засадах діалогу, взаємної поваги та дотримання встановлених процедур.

Дні й години для консультацій та звітності. Настановна конференція проводиться до початку практики, під час якої здобувачам повідомляються завдання практики, порядок її проходження, вимоги до ведення щоденника, підготовки звіту, критерії та порядок оцінювання. Консультації керівника практики від фахової кафедри проводяться відповідно до затвердженого графіка. Після завершення практики здобувач у встановлений кафедрою термін подає щоденник, звіт та інші передбачені програмою документи. Підсумкова конференція проводиться не пізніше ніж через 10 днів після завершення практики. Підсумковою формою контролю для виробничої науково-дослідницької практики є диференційований залік. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням результату в національну шкалу та шкалу ЄКТС. Здобувач має право отримати від керівників практики роз'яснення щодо результатів оцінювання.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Грипич С. Н. Науково-дослідницька діяльність студентів. К. : Кондор, 2021. 288 с.
2. Данильян О. Г. Організація та методологія наукових досліджень. Харків : Право, 2017. 446 с.
3. Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень. К. : Центр учбової літератури, 2021. 352 с.
4. Корягін М. В. Основи наукових досліджень. Київ : Алерта, 2019. 490 с.
5. Мальська М. П. Організація наукових досліджень. К. : Центр учбової літератури, 2021. 136 с.
6. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 336 с.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки, протокол №1 від 31 серпня 2026 р.

